

TÜRKİYE'DE YOLSUZLUĞUN ÖNLENMESİ İÇİN ETİK PROJESİ

7 Şubat 2008, Ankara Hilton Hotel

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu Başkanı

Sn. Marc Pierini'nin konuşma özeti

Sayın Başbakan

Etik Kurulu'nun Değerli başkanı

Avrupa Konseyi'nin değerli üyeleri,

Değerli konuklar,

- “Türkiye’de Yolsuzluğun Önlenmesi için Etik” Projesinin açılışı münasebetiyle bugün burada bulunmaktan ve siz değerli konuklara hitap etmekten büyük memnuniyet duyuyorum.
- Sayın Başbakan, bugün burada bulunmanız, ekonomik ve sosyal kalkınmayı tehdit eden bir unsur olan yolsuzlukla mücadeledeki kararlılığınızı ortaya koymaktadır
- Yolsuzluk Türkiye’ye özgü değildir. Dünya genelinde artmakta olan yolsuzluk kapsamlı ve çeşitli önlemler alınmasını gerektirmektedir. Yolsuzluk AB’de de vardır ve her yıl 120 milyar €’yu aşan büyüklükte bir bütçeyi idare eden Avrupa Komisyonu’nu da ilgilendirmektedir. 1990’lı yılların başından bu yana AB çeşitli yolsuzlukla mücadele önlemlerini uygulamaya koymuştur. Amsterdam Antlaşması’ndan itibaren yolsuzluk, belirgin bir şekilde, Topluluğun üzerinde odaklandığı ortak konulardan biri haline gelmiştir.
- AB müktesebatının yanı sıra Üye Devletler tarafından imzalandığında otomatik olarak müktesebatın bir parçası haline gelecek bir dizi başka uluslararası sözleşme bulunmaktadır; bunlar Avrupa Konseyi, OECD ve Birleşmiş Milletler’in kullandığı araçlardır. Türkiye’de bu kuruluşların aktif bir üyesidir ve bu alandaki başlıca araçların tümünü imzalamıştır.
- AB katılım müzakerelerinin doğası gereği oldukça zorlayıcı olduğunu söylemeye alışkınım. Bu durum yolsuzlukla ilgili konularda daha da kendini belli etmektedir. Bu nedenle karşılıklı saygı çerçevesinde birlikte çalışmalı ve

bizler Türkiye tarafından Türkiye için başlatılan reform çabalarına destek vermeliyiz.

- Yolsuzluğun devlet işleri ve kamu hayatının birçok alanında son derece olumsuz etkileri olmaktadır. Demokrasi ve hukukun üstünlüğünü yıpratmakta ve yabancı yatırımın önüne engel olarak çıkmaktadır. Halkın siyasi sisteme, siyasetin kurumlarına ve liderlerine güvenini sarsmaktadır.
- Yolsuzluğun sebepleri karmaşıktır ve kökleri aşırı ihmal, bürokratik gelenekler, siyasetin gelişimi ve sosyal tarihe dayanmaktadır. Ekonomik, mali ve teknolojik gelişme de yolsuzluk riskini arttırmaktadır. Türkiye’de bulunduğum 15 aylık süre zarfında yolsuzluğun kamuoyundaki başlıca endişelerden birini teşkil ettiğini gözlemledim. Vatandaşlar arasında yolsuzlukla mücadele edilmesi konusunda beklentiler yüksektir.
- Çabalar yolsuzluğun önlenmesi noktasından başlatılmalıdır. Yolsuzluk meydana geldikten sonra ortaya çıkan zararların telafisi mümkün değildir. Yolsuzluğun önlenmesi güçlü bir etik kültürün gelişmesiyle mümkündür. Bu anlamda AB finansmanlı projenin faydalanıcısı olan Etik Kurulu şeffaf, güvenilir ve etkili bir kamu idaresi oluşturulmasında önemli rol oynayacaktır.
- Bu amaçla bağımsız hareket edebilmeli ve kendi bütçesi ve personeli bulunmalıdır. Avrupa Konseyi’nin uzmanlığı ve tecrübesinin bu projede bu genç kurumun Türk idaresindeki önemli rolünü üstlenmesinde yardımcı olacağına inanıyorum.
- Etik Kuralları gerektiği gibi geniş sayıda personeli kapsadığında Etik Kurulu görevini tam anlamıyla yerine getirebilecektir: yargı, askeri ve güvenlik birimleri çalışanları ile Meclis üyeleri. Bu yönde hazırlıkların devam etmekte olduğunu biliyoruz ve bu projenin de bu çabalara katkıda bulunmasını umuyoruz.
- Proje kapsamındaki faaliyetler 81 ildeki vali, vali yardımcısı ve etik kurul üyelerine ulaşacak. Uygulama süreci, yerel idareler, üniversiteler ve STKlar arasında ortak bir çalışma ortamı sağlayacak. Ulusal düzeyde gerçekleştirilecek konferanslar, konu hakkında bilinç oluşturacak ve araştırma çalışmaları, riskleri tanımlayacak. Faaliyetlerin ayrıntılı bir şekilde ele alınmasından önce

geçtiğimiz ay içinde akademisyenlere, medyaya, sivil toplum kuruluşlarına ve yerel otoritelere danışmak amacıyla bir takım çalıştaylar düzenlenmiştir.

- Ancak, bu iddialı hedefler ve önemli başarılarla rağmen halen gösterilmesi gereken bir takım çabalar sözkonusudur: yolsuzlukla mücadele stratejisinin kabulü, merkezi bir birimin kurulması, meclis dokunulmazlığının sınırlandırılması ve siyasi parti ve seçim kampanyalarının finansmanının kontrolünde şeffaflığın sağlanması [gibi konular] halâ ele alınmayı beklemektedir.
- Bu husus, Avrupa Konseyi'nin bir inisiyatifi olan GRECO (Group of States against Corruption) tarafından da son Türkiye Değerlendirme Raporu'nda da teyit edilmiştir. Bu nedenle bahsedilen tavsiyeler hem AB'nin hem de Türkiye'deki birçok insanın beklentilerini tamamlar niteliktedir.

- Genel düzeyde de birkaç hususa değinmek istiyorum:
- Türkiye, kamu kurum ve politikalarını yeniden yapılandırmak ve modernleştirmek üzere çok önemli bir süreç başlattı; bu bağlamda, özellikle kamu idaresi reformundan bahsetmeliyiz. AB bu reformları, hem reformların kendi özellikleri dolayısıyla hem de *müktesebatla* uyumlu adımlar olması münasebetiyle desteklemektedir. Avrupa Komisyonu, hem teknik hem de mali açıdan bu zorlu süreçte Türkiye'nin sarf ettiği çabalara daha fazla destek vermeye hazırdır.
- AB, yaklaşık 1.4 milyon Euro tutarındaki "katılım öncesi programı" aracılığıyla, Türkiye'yi desteklemektedir. Bu, tüm ülke çapında hem Türk hem de Avrupalı uzmanların yardımıyla yüzlerce projenin ortaklaşa olarak uygulandığı anlamına gelmektedir.
- Mali alanda işbirliği daha da güçlenirken, müzakere süreci de yolunda ilerlemektedir. Herhangi diğer katılım müzakeresi sürecinde de olabileceği gibi bu süreçte de bir takım dalgalanmalar meydana gelebilir.

- Sözlere son vermeden önce, bu projenin yolsuzluğun önlenmesi alanında AB tarafından mali olarak desteklenecek ilk proje olduğu hususunu da vurgulamak isterim. Ama tabii ki bu, son proje olmamalıdır. Hepimizin bildiği üzere yolsuzluk, hemen bir gün içinde üstesinden gelinebilecek bir konu değildir. Proje ile elde edilecek başarılar, bu alanda ileriki dönemde de işbirliği yapılmasının önünü açacaktır. Bu çok hassas konuda sizlerle birlikte çalışıyoruz.
- Şuna eminim ki yolsuzlukla mücadele konusunda sahip olduğu uzmanlar ve bilgi birikimiyle, AB ile arasında varolan uzun işbirliği geçmişiyse Avrupa Konseyi, Türkiye ve Etik Kurulu'na destek sağlamak açısından çok uygun bir kurumdur. Bu süreçte, tüm paydaşlara başarılar dilerim.
- Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.